

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 21 października 2025 r.

znak sprawy: DSR-Vab.054.9.2025.KOB

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 12521 Pani Poseł Elżbiety Witek i Pani
Poseł Joanny Borowiak**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację przedstawiam następujące informacje.

1. Czy Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wspiera finansowo, bądź organizacyjnie, jakiegokolwiek działania, związane z planowanym wejściem w życie w 2026 r. tzw. paktu migracyjnego, któremu sprzeciwia się zdecydowana większość Polaków?

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) nie wspiera finansowo ani organizacyjnie działań związanych bezpośrednio z wdrażaniem aktów prawnych wchodzących w skład paktu o migracji i azylu¹.

Priorytety polityki migracyjnej UE przenikają do programów polityki spójności, wpływając na ich cele i interwencje. W perspektywie finansowej na lata 2014 – 2020 istniały pewne możliwości finansowania integracji cudzoziemców głównie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (np. projekty integracji

¹ Pakt o migracji i azylu to zestaw nowych przepisów regulujących migrację i ustanawiających wspólny system azylowy na szczeblu UE https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_pl

społecznej czy rynku pracy). W obecnym okresie programowania 2021–2027 wprost uwzględniono integrację obywateli państw trzecich jako cel szczegółowy Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Dzięki temu programy polityki spójności na poziomie krajowym i regionalnym finansują działania na rzecz cudzoziemców – od integracji na rynku pracy po wsparcie socjalne i edukacyjne. Przykładowo wsparcie imigrantów na rynku pracy od strony systemowej jest realizowane w programie krajowym Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027, natomiast w programach regionalnych są finansowane działania dla konkretnych grup osób. Po wybuchu wojny w Ukrainie szczególną grupą wsparcia są obywatele Ukrainy. Działania dla tej grupy są realizowane na poziomie krajowym i regionalnym. Obejmują m.in. kursy języka polskiego, doradztwo zawodowe, tymczasowe miejsca pobytu czy integrację dzieci w szkołach.

Wsparcie dla obywateli państw trzecich zgodnie m.in. z zapisami „Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków EFS+ w regionalnych programach na lata 2021-2027”, kierowane jest wyłącznie do osób przebywających w Polsce legalnie, na podstawie dokumentów upoważniających do pobytu i pracy, takich jak np. wiza, karta pobytu (czasowego, stałego lub rezydenta długoterminowego UE) czy dokument potwierdzający objęcie ochroną.

2. Czy Ministerstwo ma opracowane procedury, wytyczne bądź stosuje praktyki, polegające na uzależnianiu przyznania środków unijnych bądź krajowych, od stanowisk jednostek samorządu terytorialnego, sprzeciwiających się lokowaniu na ich terenie osób przebywających nielegalnie? Jeżeli tak, proszę o wskazanie:

- podstawy prawnej, na której opierają się takie działania Ministerstwa,
- kryteriów i mechanizmów stosowanych przy ocenie wniosków o dofinansowanie, podziale środków, monitorowaniu projektów lub ewentualnym ograniczaniu dofinansowania.

Procedury wdrażania funduszy unijnych muszą zapewniać przestrzeganie zasad horyzontalnych określonych w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), zasad pomocniczości i proporcjonalności określonych w art. 5 TUE oraz zasady niedyskryminacji, o której jest mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), z uwzględnieniem Karty Praw Podstawowych Unii

Europejskiej (KPP). To obowiązek wszystkich państw członkowskich, a tym samym wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w programowanie, wdrażanie, monitorowanie, ewaluację, informację, promocję oraz kontrolę funduszy europejskich. Dotyczy on także jednostek samorządu terytorialnego uczestniczących w tym procesie. Zasady te w przypadku środków polityki spójności zostały wskazane w art. 9 *rozporządzenia nr 2021/1060 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (rozporządzenie ogólne)*. Ponadto, zgodnie z tzw. mechanizmem warunkowości podstawowej określonej w art. 15 rozporządzenia ogólnego dostępność środków unijnych uzależniona jest od spełnienia szeregu warunków podstawowych, do których należy m.in. przestrzeganie KPP oraz Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych (KPON). Odniesienie do tych warunków i zasad jest zawarte w „Umowie Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce”, która jest podstawowym dokumentem określającym sposób wykorzystania funduszy polityki spójności w obecnym okresie programowania. Umowa Partnerstwa wskazuje na warunki i zasady horyzontalne, które mają bezpośrednie zastosowanie przy wdrażaniu funduszy europejskich, tj. zgodność z KPP oraz KPON, zasadę równości kobiet i mężczyzn, zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, zasadę zrównoważonego rozwoju i zasadę „nie czynić poważnych szkód” oraz zasadę partnerstwa. Opis zakresu wdrażania i promowania zasad horyzontalnych znajduje się w treści programów finansowanych ze środków polityki spójności na lata 2021-2027.

MFIPR koordynuje proces zapewnienia zgodności z tymi zasadami w uzgodnieniu z Komisją Europejską. W zakresie tej koordynacji przestrzegania zasad horyzontalnych UE przez podmioty ubiegające się o fundusze unijne należy wskazać przede wszystkim na „Wytyczne dotyczące realizacji zasad

równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027” (wytyczne)². Celem wytycznych jest zapewnienie zgodności przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów z zasadami horyzontalnymi, a także zapewnienie spójnego podejścia w tym zakresie w ramach wyboru i realizacji projektów. Wytyczne są skierowane do wszystkich instytucji uczestniczących we wdrażaniu programów. Nakładają one obowiązki na te instytucje – głównie na Instytucje Zarządzające (IZ) programami – w zakresie przestrzegania zasad horyzontalnych na wszystkich wspomnianych powyżej etapach. Zgodnie z wytycznymi, wszystkie programy wdrażane w ramach funduszy unijnych powinny zaplanować mechanizmy pozwalające na przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji, ze względu na różne przesłanki, w tym w szczególności dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i płeć. W tym celu określono m.in.:

- obowiązek oceny każdego wniosku o dofinansowanie pod kątem zasady równości szans i niedyskryminacji, zasady równości kobiet i mężczyzn jak również zgodności z KPP i KPON – przed jego akceptacją;
- na etapie realizacji projektu - obowiązek opisywania we wniosku o płatność, które z działań zaplanowanych we wniosku o dofinansowanie projektu zostały już zrealizowane oraz w jaki sposób ich realizacja wpłynęła na sytuację osób z niepełnosprawnościami, a także na równość kobiet i mężczyzn lub innych grup wskazanych we wniosku o dofinansowanie projektu;
- przynajmniej raz w okresie programowania (2021-2027) każda IZ powinna przeprowadzić analizę sposobu wdrażania programu w zakresie jego zgodności z ww. zasadami horyzontalnymi.

Zgodnie z zapisami wytycznych każdy projekt w ramach funduszy unijnych jest obowiązkowo oceniany przez wyznaczone do tego celu podmioty pod kątem zgodności z zasadami horyzontalnymi. Stwierdzenie występowania zapisów o charakterze dyskryminującym, zgodnie z zapisami wytycznych, będzie wiązać się z odrzuceniem projektu na etapie oceny i brakiem przyznania dofinansowania ze środków UE. Analiza indywidualnych przypadków dotyczących zgodności z warunkami i zasadami horyzontalnymi oraz ich kwalifikacja na podstawie

² <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-dotyczace-realizacji-zasad-rownoscowych-w-ramach-funduszy-unijnych-na-lata-2021-2027-1/>

obowiązujących przepisów prawa oraz odpowiednich regulacji na poziomie programowym pozostaje w kompetencji IZ programem. Kwestie te są przedmiotem weryfikacji przede wszystkim na etapie oceny wniosków o dofinansowanie – w ramach kryteriów wyboru projektów. Na etapie realizacji projektów, IZ stosuje przyjęte procedury oraz zapisy umowy o dofinansowanie. Natomiast w zakresie badania zgodności stanowisk, uchwał, aktów prawa podejmowanych przez władze lokalne z nadrzędnymi aktami prawa krajowego i europejskiego, w tym KPP właściwe są odpowiednie instytucje, które dokonują takiej weryfikacji w oparciu o określone dla nich procedury. Przykładowo, wojewoda jako organ nadzoru może uchylić akt prawa miejscowego przyjęty z naruszeniem przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Instytucją, do której mogą z kolei zwrócić się obywatele RP oraz cudzoziemcy, którzy uznają, że są dyskryminowani przez władze lokalne, jest Rzecznik Praw Obywatelskich. IZ mogą korzystać z opinii tych instytucji dokonując oceny projektów zgodnie z kryteriami dotyczącymi zasad horyzontalnych.

3. Czy Ministerstwo posiada analizy bądź raporty, dotyczące wpływu polityki migracyjnej UE, na realizowanie programów finansowanych z funduszy europejskich w Polsce? Jeśli tak, proszę o ich udostępnienie.

W ramach MFiPR funkcjonuje Krajowa Jednostka Ewaluacyjna (KJE), która jest odpowiedzialna za przeprowadzanie ewaluacji polityki spójności i koordynację systemu ewaluacji w IZ programami polityki spójności. Badania ewaluacyjne realizowane na zlecenie jednostek systemu ewaluacji nie dotyczyły bezpośrednio polityki migracyjnej UE. Niemniej kwestie z nią związane były kontekstowo analizowane przy różnego rodzaju projektach badawczych. Przykładowo przedmiotem badań było wsparcie na rzecz migrantów dotkniętych skutkami agresji Rosji na Ukrainę. Po wybuchu wojny w Ukrainie Polska – korzystając z elastyczności przewidzianej przez UE – przekierowała część środków polityki spójności na pomoc uchodźcom. Projekty wspierające obywateli Ukrainy były finansowane z funduszy UE w ramach krajowych i regionalnych programów polityki spójności. Ocena ich skuteczności, efektywności i wyników w realizacji zakładanych celów, ale także przygotowanie wniosków dotyczących przyszłych działań w tym zakresie, były przedmiotem badań ewaluacyjnych. Przykładem takiego badania jest „Ewaluacja dotycząca wsparcia obywateli państw trzecich

w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 i FE SL 2021-2027”³ wykonana na zlecenie IZ programem regionalnym dla Śląska. Jej celem była ocena działań adresowanych do uchodźców wojennych z Ukrainy realizowanych w ramach projektów EFS i EFRR RPO WSL na lata 2014-2020 oraz wypracowanie zaleceń dla wsparcia dedykowanego obywatelom państw trzecich w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląska 2021-2027. W obecnej perspektywie obywatele państw trzecich legalnie przebywający na terytorium Polski mogą korzystać ze wsparcia między innymi w zakresie ułatwienia dostępu do rynku pracy. Kwestia ta była przedmiotem badania „Ocena dopasowania wsparcia integracji obywateli państw trzecich na rynku pracy w ramach FEWiM 2021-2027 do ich potrzeb oraz oczekiwań pracodawców”⁴ przeprowadzonego na zlecenie IZ dla programu dla Warmii i Mazur.

Na stronie internetowej KJE⁵ dostępne są analizy i wyniki wszystkich badań ewaluacyjnych dla programów polityki spójności. KJE prowadzi bazę badań ewaluacyjnych wraz z wykazem słów kluczowych⁶, w której można znaleźć więcej tego typu ewaluacji, w których kontekstowo były poruszane kwestie związane z polityką migracyjną UE.

Powyższe nie wyczerpuje zbioru badań i analiz, które są brane pod uwagę w procesie realizacji programów finansowanych ze środków UE. W zakresie migracji i wsparcia dla obywateli państw trzecich w procesie zatrudnienia i integracji, programy finansowane z funduszy europejskich w Polsce, w szczególności z EFS+ biorą pod uwagę diagnozy, wytyczne i rekomendacje przygotowane zarówno na poziomie krajowym jak i unijnym. W zakresie dokumentów na poziomie krajowym trzeba wskazać przede wszystkim na dokument „Odzyskać kontrolę. Zapewnić bezpieczeństwo. Kompleksowa i odpowiedzialna strategia migracyjna Polski na lata 2025–2030”. Istotne są także

³ Raport z ewaluacji oraz pozostałe produkty badania są dostępne na stronie internetowej programu FE dla Śląska 2021-2027 <https://funduszeue.slaskie.pl/web/guest/w/ewaluacja-dotycz%C4%85ca-wsparcia-obywateli-pa%C5%84stw-trzecich-w-ramach-rpo-wsl-na-lata-2014-2020-i-fe-sl-2021-2027-sierpie%C5%84-2024-r.#:~:text=Cel%20badania%3A>

⁴ Raport z badania oraz pozostałe produkty badania są dostępne na stronie internetowej programu FE dla Warmii i Mazur 2021-2027 <https://funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl/arttykul-sekcja/283/3226/raporty-z-ewaluacji-fewim-2021-2027#:~:text=G%C5%82%C3%B3wnym%20celem%20badania%20by%C5%82o%20rozpoznanie,za wodowej%20w%20ramach%20FEWiM%202021%E2%80%932027>

⁵ <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analizy/>

⁶ <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analizy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/baza-badan-w-arkuszu-kalkulacyjnym/>

dane statystyczne publikowane przez Główny Urząd Statystyczny, raporty Rządowej Rady Ludnościowej w tym „Sytuacja demograficzna Polski 2019-2020 (2021)” oraz „Sytuacja demograficzna Polski 2023-2024 (2025)”. Na poziomie unijnym kwestie dotyczące wykorzystania funduszy europejskich na rzecz wsparcia migrantów są zawarte w dokumentach takich jak „Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021-2027”⁷ czy w poradniku Komisji Europejskiej – zestaw narzędzi dotyczących wykorzystania funduszy unijnych do integracji osób ze środowisk migracyjnych w okresie programowania 2021–2027 (ang. Toolkit on the use of EU Funds for the integration of people with a migrant background. 2021-2027 programming period).

Warto także w tym kontekście wspomnieć o analizach i raportach związanych z wdrażaniem Programu FAMI finansowanego z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji 2021-2027⁸, za który odpowiedzialne jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0758>

⁸ <https://www.gov.pl/web/dfe-mswia/fundusze-europejskie-na-migracje-granice-i-bezpieczenstwo-2021-2027->